

2. Zadoia A. O, Venher S. A. (2011). Transfertne tsinoutvorenna u mizhnarodnomu biznesi. *Akademichnyi ohliad – Academic examination*, 2, 156–163 [in Ukrainian].
3. Khorngren Ch. T. (2000). Bukhgalterskiy uchet: upravlencheskiy aspect. Ch.T. Khorngren. Dzh. Foster (Eds.). Moskva: Finansy i statistika [in Russian].
4. Bouwens J., Steens B. (2016). Full-Cost Transfer Pricing and Cost Management. *Journal of Management Accounting Research*, Vol. 28, 3, 63–81 [in English].
5. Smolarski J. M., Wilner N. and Vega J. G. (2019). Dynamic transfer pricing under conditions of uncertainty – the use of real options. *Journal of Accounting & Organizational Change*, 535–556 [in English].

Чимшир Ганна Володимирівна

здобувач Університету митної справи та фінансів

ORCID: 0000-0001-9077-949X

ВИКОРИСТАННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ МАЛОГО БІЗНЕСУ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ІТ-СЕКТОРІ

Обґрунтовано напрями використання підприємствами малого бізнесу механізмів державної підтримки інноваційної діяльності в ІТ-секторі. Розглянуто особливості сучасного інструментарію державної підтримки малого бізнесу. Визначено принципи удосконалення державної підтримки інноваційної діяльності малих підприємств. Визначено напрями імплементації механізмів державної підтримки інноваційної діяльності малих підприємств.

Ключові слова: підприємство, малий бізнес, державна підтримка, інноваційна діяльність, ІТ-сектор, механізм.

Chymshyr Hanna

Postgraduate Student of University of Customs and Finance

USE OF SMALL BUSINESS ENTERPRISES MECHANISMS OF STATE SUPPORT FOR INNOVATIVE ACTIVITY IN THE IT SECTOR

The directions of use by small business enterprises of mechanisms of state support of innovative activity in the IT sector are substantiated. Peculiarities of modern tools of state support of small business are considered. Principles of improvement of state support of innovative activity of small enterprises are determined. The directions of implementation of mechanisms of the state support of innovative activity of small enterprises are defined.

Keywords: enterprise, small business, state support, innovation, IT sector, mechanism.

Враховуючи специфіку малих підприємств, їх переваги і роль у сфері розробки інновацій, об'єктивно необхідною є державна підтримка інноваційної діяльності. Це необхідно в ІТ-секторі, який характеризується високою інноваційною динамікою. Тим більше ІТ-сектор є основою для розбудови цифрової економіки, яка визнається одним з головних трендів трансформації сучасних економічних систем. Інструментарій державної підтримки малого бізнесу, зокрема його інноваційної діяльності, в Україні потребує модернізації, розширення і диверсифікації, удосконалення механізмів використання різних методів і механізмів з огляду на специфіку національної економіки [1; 2]. Це піднімає питання імплементації механізмів підтримки, що дозволить державі правильно їх застосовувати, а малим підприємствам ефективно використовувати цю підтримку.

Враховуючи еволюцію державної інноваційної політики, потрібно наголосити на тому, що, по-перше, змінився тип відносин держави і бізнесу. У світовій практиці такі відносини набувають якості партнерства і співробітництва, включаючи координацію стратегій розвитку інноваційної діяльності. Це стосується і малих підприємств, зокрема у ІТ-секторі. З ними це може бути забезпечено на основі галузевих об'єднань бізнесу, державних програм і проєктів. Державний вплив має приймати форму «м'якого» регулювання, партнерства і додаткової підтримки, не викривляючи впливу ринкових сил, виправляючи їх недоліки та посилюючи соціальну цінність інновацій. Потрібно зазначити, що перехід до цифрової економіки зумовлює розширення сфери державного регулювання у сфері ІТ та цифровізації, породжує відповідні функції державного управління [2; 3].

Нова якість державної економічної політики, державного управління, а також удосконалення державної підтримки інноваційної діяльності малих підприємств досягається через дотримання таких нових принципів: готовність до модернізації у відповідності до глобальних технологічних трендів, встановлення нових соціальних та економічних пріоритетів у визначенні напрямів інновацій; спрямованість на прогресивні цифрові трансформації та відповідні структурні та інституціональні зміни економіки; гнучкість і диверсифікований розвиток цифрової економіки у різних галузях і секторах; зниження ієрархічності у комунікації і співробітництві, акцент на самоорганізацію, саморегулювання, саморозвиток бізнесу, сприяння соціальній відповідальності; пріоритетна увага до соціальних перетворень, соціальних аспектів технологічного розвитку; всебічна активація інтелектуального потенціалу та творчості, особливо у секторі малого бізнесу, циркуляції нових знань; акцент на інтеграції передової науки і бізнесу, його інноваційні спрямованості у контексті наукових досягнень; сприяння активній взаємодії бізнесу та освіти, їх взаємного впливу та забезпечення [1; 3]. Ці принципи мають повністю поділятися малими підприємствами і стати основою спільних дій з державою у сфері цифрової економіки. Напрями імплементації механізмів державної підтримки інноваційної діяльності малих підприємств [1; 2; 3]:

1. адміністративні механізми: усунення надмірних адміністративних бар'єрів для бізнесу; обґрунтування та деталізація пріоритетних напрямів науково-технічної та інноваційної діяльності; взаємодія з малими підприємствами щодо покращення інституціональних умов; скорочення адміністративних витрат; оптимізація організаційно-розпорядних процедур; оптимізація системи контролю за діяльністю малих підприємств;

2. нормативно-правові механізми: законодавчо-правове забезпечення державної політики у сфері цифровізації систем та розвитку цифрової економіки, інституціоналізація нових сфер і видів відносин у цій сфері; розширення законодавчої бази на питання підтримки інновацій у цифровій економіці (державна підтримка, інноваційні інфраструктура та ін.); узгодження законів у науковій, освітній,

інноваційній сфері, забезпечення їх комплексності і замкненості; оновлення законодавчого визначення пріоритетів розвитку науки та інноваційної діяльності та методів їх підтримки; підвищення рівня захисту результатів інтелектуальної діяльності, прав на інтелектуальну власність у цифровій сфері, охоплюючи дані і різноманітне програмне забезпечення; тощо. Ця група механізмів удосконалюється на національному рівні;

3. фінансово-економічні механізми: забезпечення достатнього фінансування відповідних методів підтримки інноваційної діяльності, проектів, стартапів (грантів, страхування, інноваційний ваучерів, державного замовлення і закупівель); фінансування НДДКР у сфері цифровізації, що виконуються в університетах та наукових інститутах; підвищення якості техніко-економічного обґрунтування фінансової підтримки; розвиток можливостей фінансування НДДКР на рівні регіонів; тощо;

4. організаційні механізми: розвиток механізмів співробітництва науки (університетів, наукових інститутів) та малого бізнесу у ІТ та цифровізації; формування механізмів міжрегіонального співробітництва у сфері побудови цифрової економіки; створення спеціальних форм кластерної взаємодії на базі інноваційної інфраструктури; створення взаємодії органів державної і регіональної влади, державних установ, інноваційної інфраструктури, об'єднань малих підприємств; тощо;

5. програмні і проектні механізми: запровадження національних та регіональних інноваційних проектів у сфері цифрової економіки, де зокрема має бути передбачена участь малих підприємств у співпраці з університетами; розширення застосування програмно-цільової форми організаційної та фінансової малого інноваційного бізнесу; підтримки прийняття стратегії розвитку малого бізнесу, у тому числі охоплюючи підвищення інноваційної активності та розширення діяльності у цифровій сфері; тощо;

6. комунікаційні механізми: встановлення прямих і постійних контактів влади з об'єднаннями підприємців, а також на рівні спільнот і кластерів; розвиток підприємницьких мереж, які б об'єднували малі підприємства навколо розробки цифрових інновацій, а також

спеціальних інноваційних мереж з більш широким колом учасників; створення Інтернет-платформ для комунікації у сфері науки та інновацій, об'єднуючи зокрема малі підприємства, університети, венчурні фонди; створення маркетплейсів, бірж інноваційних проєктів; тощо.

Ці механізми підтримки інноваційної діяльності, що використовують різні види і методи підтримки, стають частиною умов такої діяльності. Тому їх якість прямо впливає і на рівень сприятливості екосистеми. Малі підприємства, маючи інформацію про механізми і програми державної підтримки інноваційної діяльності, можуть їх застосовувати. Наприклад, отримувати гранти і пільгові кредити, взаємодіяти з технологічними парками.

Можуть також існувати певні спеціальні механізми для підтримки, наприклад, окремих інноваційних проєктів з участю малих підприємств. Насамперед це можуть бути механізми у державно-приватного партнерства чи спеціальні режими. Спеціальні механізми можуть бути призначені для підтримки: розробки окремих видів крупних технологій, малого бізнесу у периферійних районах і містах, реалізації проєктів у нових галузях або щодо розробки експортної продукції. Використання таких механізмів потребує відповідної підготовки. Зокрема це стосується обґрунтування і оформлення інноваційних проєктів, планування, організації, комунікації, формування компетенцій, які держава визначає у якості вимог. Допомогати малим підприємствам у цьому можуть різні галузеві об'єднання та асоціації малого бізнесу, які мають визначати потреби та захищати його інтереси [2; 3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Ляшенко В. И. Регулирование развития малого предпринимательства в Украине: проблемы и пути решения: монография; НАН Украины, Ин-т экономики пром-сти. Донецк, 2007. 452 с.
2. Орлова В. О. Концепція розвитку малого бізнесу в Україні. *Наукові записи. Серія «Економіка»: збірник наукових праць*. 2012. Вип. 19. С. 191–195.
3. Портал для підприємців. URL: <https://sme.gov.ua>.

REFERENCES

1. Lyashenko V. I. (2007). Regulirovaniye razvitiya malogo predprinimatelstva v Ukraine: problemy i puti resheniya. NAN Ukrainy. In-t ekonomiki prom-sti. Donetsk [in Russian].
2. Orlova V. O. (2012). Kontsepsiia rozvytku maloho biznesu v Ukraini. *Naukovi zapysy – Scientific records. Ser. «Ekonomika». Issue. 19, 191-195* [in Ukrainian].
3. Portal dlia pidpryiemtsiv. URL: <https://sme.gov.ua> [in Ukrainian].